

1681 22. Marts 1893: 2. Beh. af Lovf. om Foranstaltninger til Forsorg for aandsvage. 1682

netop deri ser jeg et Bevis for Nødvendigheden af, at Staten kommer til at tage sig deraf. Thi hvad kommer det hovedsagelig an paa med Hensyn til de aandsvage? Hovedsagelig paa at kunne sondre dem efter deres forskellige aandelige Tilstand og deres forskellige aandelige Begavelse, men der mener jeg, at Staten har langt større Chancer end de private Anstalter, idet Staten kan samle alle de aandsvage i sine Anstalter, medens de private kun kunne samle en Del, ja endog maatte kun en ringe Del. Jeg tror, at Sondringen mellem de forskellige Grader af aandsvage vil kunne foregaa langt bedre, naar Staten har med det at gøre, end naar det skal være private. Derfor mener jeg ogsaa, at netop dette, at det er et stort Omraade, her er Tale om, er noget, der taler for, at Staten kommer til at tage Ledelsen deraf.

Jeg skal nu komme lidt til den økonomiske Side af Sagen, og jeg skal da dertil sige, at jeg vil ikke gaa ind paa at sammenligne Aandsvageanstalterne med andre Anstalter, som beskæftige sig med andre Forhold. Jeg kan ikke se, at der i en saadan Sammenligning ligger noget Bevis for, at Statens Aandsvageanstalter ville blive dyrere end de private. Jeg vil blot atter henvise til, hvad jeg fremkom med i min første Udtalelse, og Kommissionens Mindretals Udtalelser, idet det paa Basis af udførlige Beregninger opgør, hvad det koster paa Aandsvageanstalterne saa vel for de saakaldte Afskifter, som ikke ere udbillingsdygtige, som ogsaa for de udbillingsdygtige, som altsaa skulle være skolejogende. Gennem disse interessante Beregninger angaaende disse aandsvage kommer Kommissionens Mindretal til det Resultat, at for Afskifternes Vedkommende vil Besparselsen være 37 Kr. 49 Dre. pr. Individ, naar Staten overtager Anstalterne i Modsatning til, naar de ere private; og for de skolejogendes Vedkommende vil Besparselsen være 65 Kr. 97 Dre. for hvert enkelt Individ. Sa, Kommissionens Mindretal gaar endogsaa saa vidt, at den mener, at efter 20 Aars Forløb vil Staten have kunnet opspare saa meget ved den billigere Drift, at den derfor vilde kunne skaffe sig en hel ny Anstalt, saa en saadan vil kunne vindes uden nogen videre Beføstning, naar Staten blot kunde

komme til at drive Anstalterne og iværksætte de Besparselser, som ere mulige for en Statsanstalt. — Hvad det foreliggende Forslag angaar og den Ordning, det tilsigter, ser jeg ikke rettere, end at det i meget høj Grad nærmer sig Princippet om Overgang til Staten, thi der foreslaas jo nemlig, at Staten ikke alene skal give Tilskud til Anstalterne, men ogsaa at den skal vælge Tilsynsraadet, at den skal godkende Valget af Forstanderen og godkende Budgetterne. Staten faar altsaa i meget høj Grad Myndighed over denne Anstalt, saa at jeg ikke tror, at Initiativet og Virksomheden vilde blive anderledes, i alt Fald ikke ringere, dersom Staten definitivt overtog det hele. Jeg kan ikke indse andet, end at hele Forholdet mellem Statsdrift og Privatinstitution her er, at man beholder alle de økonomiske Bønskeligheder. Det er netop det, jeg betragter som det uheldige ved Sagen, at man paa en Maade overlader denne Anstalt til sig selv og til alle dens økonomiske Bønskeligheder; thi den hele Myndighed kommer alligevel til at ligge hos Staten, og deri ser jeg noget efter min Formening meget farligt for Anstalten. Sagen er jo den, at naar denne Anstalt bliver, som der her er Tale om, vurderet efter dette Forslag, som her foreligger, bliver der kun tilbage Gæld for Anstalten. Andet kan der ikke blive tilbage uden under den Forudsætning, at Vurderingen viser et Overskud udover de 50,000 Kr., som der er Tale om; hvis det bliver det, kommer den altsaa til at eje dette Overskud, men ellers faar Anstalten jo kun Gæld. Dernæst er Anstalten ikke nu saaledes indrettet, at den tilfredsstiller alle de Krav, der kunne stilles til en saadan Anstalt. Dette ligger ogsaa i Lovforslaget, idet der siges, at der skal tilstræbes at oprette et nyt Skolehjem, hvortil Statskassen skal yde Støtte. Men vilde man ikke være langt sikrere paa at saa dette ny Skolehjem og paa at saa Anstalten indrettet godt, naar Staten overtog det hele, end naar man overlader Anstalten selv til alle de økonomiske Bønskeligheder, som den faar at kæmpe med? — Saa er der ogsaa en Omstændighed til, som maa tages med i Betragtning, det er den nyopførte Anstalt paa Ebberødgaard, som har Plads til en stor Mængde Nummer. Hvis denne Anstalt